

kulsleje.

Filmen er optaget i det nordøstlige Estland. Her startede det baltiske oprør i sommeren '87, da protestbevægelser demonstrerede mod den fortsatte udvinding af fosfat, dels fordi den påførte miljøet uoprettelige skader, og dels fordi at produktionen opretholdt en stor russisk tilflyttet arbejdskraft.

Protestbevægelserne har resulteret i, at Estland som den første unionsrepublik i Sovjetunionen gjorde krav på selvstændighed.

Jan Kaplinski: »Det der skete i 1988 blev kaldt den syngende revolution. Alt blev forandret, og folk følte pludselig at repressi- onen og frygten var væk.

Vi kunne synge vores patriotiske sange offentligt, og det gamle sort, blå og hvide flag blev fundet frem, tidligere blev vi arresteret for blot at besidde det.

Nye folk blev valgt til vigtige poster og for første gang var der estere i parlamentet, vi havde til- lid igen til regeringen. Der var en euforisk stemning.

Men lige nu er der en stor afmagtsfølelse, fordi

vi erfarer, at det hele ikke er så enkelt og let.

Økonomien er katastrofal, vi har store problemer med den russiske befolkning, og vi har problemer med os selv. Mange estere var medlemmer af partiet eller samarbejdede med KGB, så bitterheden er her.

Jeg tror, at de skandinaviske lande i princippet har accepteret, at de baltiske lande skal blive selvstændige, men lige som os ved de heller ikke, hvordan denne selvstændighed skal opnåes. Nogle mener, at de skandinaviske lande skulle have gjort mere, og burde gøre mere nu.

Sovjetunionen har ingen fremtid, ingen perspektiver. Efter min opfattelse er det utopisk at forestille sig Sovjetunionen bevaret som en nation, spændingerne er enorme.

I modsætning til de

voldsomme sammenstød der har fundet sted i Aserbajdsjan, har vi været mere stille. Jeg tror ikke Gorbatsjov tør gribe tilsvarende ind i de baltiske lande, for vi er vinduet mod vest. Det er vigtigt for os at have udlændinge her hele tiden.

En hedensk troldmand

Vi besøger øen Saaremaa.

Alle deltagere uanset nationalitet, — også estere —, må fremvise pas, visa eller legitimationspapirer for de unge usikre russiske soldater, der bevogter grænseposten på Saaremaa.

Vi skal besøge en mand, som er berømt i Estland som »a follower of ancient Estonian folk heritage«, en shaman, en formidler af traditionel »folketroldøvelse«, jeg kan ikke finde andet ord.

Han messer mærkelige hedenske ritualer med sin tromme, iført sort slængkappe og tennissko og er en stor provokation for den kirkelige menighed, som er ved at genopstå i Estland.

Alesander Heintalu studerer helsebringende planter og symboler fra ældgammel tid, da Estland var hedensk, han er naturhelbreder.

Jan Kaplinski: »Overalt i Central-, Østeuropa og i Sovjetunionen er der en genopstået interesse for religion.

I Polen bliver den katolske kirke mere og mere magtfuld. I Estland har den lutherske kirke fået et come-back, nu er den et vigtigt element i den nationale bevægelse og i nationale ritualer. Den estiske Kongres blev forled- en åbnet af en præst, og det bryder jeg mig ikke om.

Selv rytterstatuer bliv-

er velsignet af præster nu. Jeg kan acceptere at præster velsigner alt mulig i de katolske lande, men en præst skal ikke have en belærende funktion her. Alle slags sekter og religiøse trosretninger ankommer her nu. Amerikanske missionærer velsigner massepublikum og lokker folk med bøger og kassetter, transcendental meditation er her allerede, mormonerne er ankommet til Tallin lige som Hare Krishnaerne og Bahai tilhængere.

Her er også Budhister og tilhængere af den gamle hedensk estiske tro, ingen ved rigtigt hvad den var, der findes ikke nok materiale til at rekonstruere den.

Der er denne søgen efter noget...

Soldater i skovene

Jeg er på vej tilbage til

Tallinn i bus.

I den engelsksprogede avis »Estonian Life« læser jeg, at The Estonian Heritage Society foreslår at alle sovjetiske statuer bør anbringes i en special-designet park.

Jeg læser også, at unge estiske værnepligtige skulle blive særlig hårdhændet og brutalt behandlet i Den røde Hær på grund af de baltiske landes rebelskhed.

Avisen beretter om voldtægt, selvmord og mord.

Ifølge »Estonian Life« lever 200 unge deserterede soldater skjult i de udstrakte estiske skove.

Sovjetunionen står i en yderst vanskelig og alvorlig situation, det kæmpestore rige trues af opløsning og sammenbrud. Hvat skal Gorbatsjov stille op med Estland og de andre rebelske unioner i Sovjetunionen.

Shaman Alesander Heintalu er »heimadoktari«. Hann leitar fram heilsugevandi plantur og tekin frá aldargomlum dögum.

